

Toimintaohjelma 2006 - 2010

1. Suomen Journalistiliiton tehtävät

Suomen Journalistiliitto huolehtii sekä journalistien että journalismin edunvalvonnasta.

Toimintakaudella 2006–2010 Suomen Journalistiliitto

- ulottaa työehtosopimukset kattamaan mahdollisimman laajasti alalla työsuhteessa työskentelevät ja valvoo, että työehto- ja freelancer-sopimuksia noudatetaan
- kuroo umpeen alan palkkatason jälkeenjääneisyyttä yleisestä palkkakehityksestä
- toimii työttömyys- ja vajaatyöllisyysongelman lieventämiseksi
- huolehtii erityisesti nuorten journalistien asemasta, koska heihin kärjistyvät useat alan ongelmat
- edistää ikääntyvien työntekijöiden työssä jaksamista
- edistää työolojen ja työehtojen parantumista työpaikoilla
- vaalii moniarvoista ja laadukasta journalismia ja journalismin etiikkaa ammattikuntaa yhdistävänä tekijänä
- vaikuttaa alan koulutuksen määrään ja laatuun
- kehittää yhteydenpitoa jäseniinsä edistääkseen journalistin ammattikuvan ja yhteisöllisyyden kehittymistä
- tarkistaa toimintatapojaan ja organisaatiotaan niin, että liitto pystyy vastaamaan 2000-luvun haasteisiin

Toimintaohjelman toteuttamiseksi liittovaltuusto vahvistaa vuosittain toimintasuunnitelman.

2. Muuttuva toimintaympäristö

Viestintäala muuttuu voimakkaasti. Ala konsernoituu ja kansainvälistyy, yritysten yhteistyö tiivistyy ja alihankinta lisääntyy. Digitaalinen tekniikka laajenee lähes kaikkiin alan työvaiheisiin ja luo uusia julkaisualustoja. Merkittävin tiedossa oleva tekninen muutos on siirtyminen yksinomaan digitaaliseen televisioon elokuussa 2007.

Media pirstaloituu yhä useampiin jakelukanaviin. Perinteisiä ammatteja poistuu ja uusia syntyy. Monitekeminen eli työn tekeminen eri välineillä ja eri välineisiin yleistyy.

Journalistiset arvot, journalismin moniarvoisuus ja sananvapaus uhkaavat jäädä talouden jalkoihin. Työtahdin kiristämistä ja irtisanomisia on perusteltu tuottavuuden parantamisella myös taloudellisesti kannattavissa

y yrityksissä. Tämä lisää epävarmuutta työsuhteista ja uhkaa saavutettuja, yhdessä sovittuja työehtoja.

Kaikki tämä muuttaa perusteellisesti journalistisen työn tekemistä. Myös kilpailu yleisöjen ja vastaanottajien ajasta ja huomiosta lisääntyy. Työntekijäsukupolvien vaihtuessa liiton edunvalvonta ja liiton organisaation toiminta ovat uusien haasteiden edessä.

3. Tavoitteet

3.1. Yleinen edunvalvonta

Journalistiliiton tärkein tehtävä on solmia jäsenilleen työehtosopimukset, jotka määrittävät journalistisen työn minimiehdot. Journalistiliitto valvoo sopimusten noudattamista, lisää jäsenten tietoisuutta niistä ja auttaa pitämään kiinni sovituista oikeuksista.

Palkat, palkkiot ja työaika ovat keskeisimmät edunvalvonta-asiat. Alan palkkatasoa on nostettava ja palkkausjärjestelmiä kehitettävä eri tehtäviin nykyistä paremmin sopiviksi.

Työpaikoille luodaan tasapuoliset ja tasa-arvoiset työskentelyolosuhteet. Työehtojen on perustuttava selkeisiin yhteisiin sopimuksiin. Ikä, sukupuoli, etninen tai uskonnollinen tausta tai työsuhteen määräaikaisuus eivät saa olla perusteita muita huonommille työehdoille. Ratkaisuja haetaan varsinkin pätkätöiden ja muiden epätyyppisten työntekotapojen aiheuttamiin ongelmiin, jotka kohdistuvat erityisesti nuoriin jäseniin. Liitto edistää tasa-arvosuunnitelmien laatimista ja työnohjauksen yleistymistä sekä suurilla että pienillä työpaikoilla.

Alihankinta ja vuokratyö eivät saa johtaa työehtojärjestelmän rapautumiseen. Liitto tekee selvityksen lehdistön journalistisen työn alihankintaketjuista. Työnantajilta on edellytettävä tilaajavastuuta eli alan yleisten sopimusten noudattamista myös ulkoistetuissa tuotannoissa. Tämä edistäisi tuotantoyhtiöiden saamista työehtojärjestelmän piiriin.

Liiton on suunnattava työehtokoulutusta ja tiedotusta luottamushenkilöiden lisäksi koko jäsenkunnalle. Erityisesti tehostetaan pientoimitusten edunvalvontaa.

Liitto tukee paikallisia sopimuksia tekeviä luottamushenkilöitä ja seuraa sopimusten sisältöä ja vaikutusta. Paikallinen sopiminen edellyttää, että luottamusmiesten tiedonsaantia yrityksissä parannetaan.

Liitto kouluttaa myös freelancerit ja ostavat journalistit pitämään kiinni sovituista työehdoista ja palkkioista.

Lisäksi kehitetään SJL:n jäsenten edunvalvontaa parantava alueluottamusmies- tai alueasiamiesjärjestelmä, joka neuvotellaan osaksi seuraavaa työehtosopimusta.

3.2. Työttömyys ja vajaatyöllisyys

Toiminta työttömyyden ja vajaatyöllisyyden lieventämiseksi on tärkeä osa liiton edunvalvontaa. Onnistuminen siinä parantaa sekä yksittäisten jäsenten asemaa että liiton mahdollisuuksia tes-toiminnassa.

Liitto selvittää yksityiskohtaisesti työttömyyden ja vajaatyöllisyyden syyt ja ilmenemismuodot sekä keinot, joilla niitä voidaan vähentää.

3.3. Freelancereiden edunvalvonta

Liitto jatkaa freelancereiden edunvalvonnan järjestelmällistä ja aktiivista kehittämistä free-strategian avulla. On sekä freelancereiden että työsuhteisten etu saada palkkiot ja työehdot alan työehtosopimuksia vastaavalle tasolle. Free-työn ehtojen valvonta on saatava nykyistä paremmin pääluottamusmiesten valvontaan. Keskeinen tavoite on itsensä työllistävien freelancereiden saaminen ansiosidonnaisen työttömyysturvan piiriin.

Yhteistyötä viranomaisten ja muiden liittojen kanssa jatketaan etenkin sosiaaliturva-asioissa.

Freelancer-jäsenet tarvitsevat erityistä tukea neuvotellessaan suurten, jopa monikansallisten viestintäyritysten kanssa. Freelancereiden oman yritys- ja tiedotusvälinekohtaisen yhdyshenkilöverkon kehittämistä jatketaan luottamusmiesverkoston rinnalla.

3.4. Journalismi ja viestintäpolitiikka

Liiton keskeinen tehtävä edunvalvonnan ohella on huolehtia journalismin etiikasta, koska se on sananvapauden käytölle rakentuvan ammattikunnan ja ammatillisen identiteetin perusta. Tämä koskee kaikkia työpaikkoja, joissa tehdään journalistista työtä. Journalismia edistetään parhaiten työpaikoilla niin että kaikki jäsenet konkareista vasta-alkajiin tuntevat Journalistin ohjeet ja alan muut keskeiset ammattieettiset säännöt.

Journalistin ensisijainen vastuu on yhteiskunnallinen eikä taloudellinen.

Liitto vaikuttaa aktiivisesti ammattikunnan toimintaa säätelevään lainsäädäntöön ja seuraa kansallista ja kansainvälistä oikeuskäytäntöä. Erityisesti sananvapauslakia ja sen soveltamista seurataan. Sananvapauden rajoitukset ja tietoiset väärinkäytökset on johdonmukaisesti torjuttava. Huomiota kiinnitetään myös sananvapauslaista johtuviin uudenlaisiin vastuukysymyksiin, jotka koskevat entistä useampia journalisteja.

Journalistien eettistä ammattikäytäntöä tuetaan kehittämällä Julkisen sanan neuvoston työtä. Joukkoviestimien ja journalistien on noudatettava Journalistin ohjeita mahdollisimman kattavasti.

Televisio- ja radio-ohjelmien journalistisen ja laadullisen monipuolisuuden takaamiseksi Suomessa tarvitaan julkisen palvelun yleisradiota. Kotimaisen journalismin pitäisi olla keskeisenä osana kaikkien Suomessa toimivien televisio- ja radiokanavien ohjelmistoa.

Keskustelua journalismin rajoista jatketaan. Verkoissa yleistyvän interaktiivisen viestinnän kehitystä seurataan kriittisesti sananvapauden, journalismin etiikan ja edunvalvonnan kannalta.

3.5. Tekijänoikeus

Jakelukanavien lisääntyminen ja yritysten konsernirakenne ovat vaikeuttaneet tekijänoikeuksien valvontaa. Tekijöiden neuvotteluasemien vahvistamiseksi liiton on jatkettava tiivistä yhteistyötä muiden tekijäjärjestöjen kanssa yli ammatti- ja välinerajojen.

Versioinnille on luotava pikaisesti yhteiset pelisäännöt. Korvauksen on vastattava käyttöoikeuksien laajuutta. Huomiota kiinnitetään myös moraalisten oikeuksien valvontaan ja haastateltavien oikeuksiin. Erityisesti seurataan freelancereiden sekä itsenäisissä tuotantoyhtiöissä, TES:n ulkopuolisten työnantajien palveluksessa ja epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien tekijänoikeuksia ja niiden toteutumista. Uusien jäsenten tekijänoikeuksia ja mahdollisuuksia korvauksiin valvotaan.

3.6. Koulutus

Journalistisen koulutuksen seuranta on tärkeää, jotta journalistien ja muiden media-ammattilaisten osaaminen ja työmarkkina-asema pysyisivät mahdollisimman hyvinä.

SJL:n on toimittava siten, että alan koulutus on korkeatasoista ja koulutettavat pystyvät myös sijoittumaan alan työtehtäviin. Tällä hetkellä aloituspaikkoja on liikaa.

Työtä harjoittelijatilanteen selkiyttämiseksi on jatkettava. Harjoittelulle on laadittava selkeät säännöt. Työaikojen ja palkkauksen lisäksi on kiinnitettävä huomiota riittävään ohjaukseen. Harjoittelijan käyttöä palkatun henkilökunnan korvikkeena ei tule hyväksyä.

Viestintäalan koulutusta tulee tarjota eri medialajien tarpeiden mukaan. Journalistiliitto tukee aikakauslehtijournalismin korkeakoulutasoisen opetuksen aloittamista.

Koulutusoikeuksista pidetään kiinni ja koulutuspäivien määrää lisätään. Kokeneille journalisteille on luotava osaamista lisäävää ja taitoja päivittävää täydennyskoulutusta työntekomuodosta riippumatta.

3.7. Kansainvälinen toiminta

Euroopan Unionin työelämää, media- ja kustannusalaan sekä yleisradiotoimintaa koskevia päätöksiä seurataan ja niihin vaikutetaan Euroopan Journalistiliiton EFJ:n kautta.

Luontaisia yhteistyökumppaneita ovat muiden Pohjoismaiden journalistiliitot ja niiden yhteiselin NJF. Rajanaapurit ja Baltian maat ovat kansainvälisen toiminnan erityisalueita.

Edellisessä liittokokouksessa aloitettua solidaarisuusohjelmaa jatketaan ja sitä toteutetaan yhdessä Viestintä- ja kehityssäätiö Vikesin kanssa.

3.8. Liiton tulevaisuus

Suomen Journalistiliiton jäsenmäärä jatkaa kasvuaan. Työsuhteisten jäsenten osuuden vähentyminen on vakava haaste liiton taloudelle. Se edellyttää mm. jäsenmaksurakenteen tarkastelua.

Koska jäsenkunta edustaa yhä monipuolisempaa yritysten ja ammattien kirjoa, edunvalvonta monimutkaistuu ja yksilöllistyy. Se edellyttää liiton toiminnan uudistumista.

Yhteisöllisyyden kehittymiseen ja yhteisen arvopohjan vahvistamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota tilanteessa, jossa varsinkin alalle tulevat nuoret jäävät useasti työehtojärjestelmän ulkopuolelle. Tästä syystä kiinnitetään erityistä huomiota uusien jäsenten tarpeisiin. Samalla pyritään saamaan nuoret jäsenet toimimaan aktiivisesti luottamustehtävissä.

Liiton hallintoa ja sen rakenteita tarkastellaan kriittisesti. Paikallis- ja yhdistystoiminnan rooleja on selkeytettävä ja tehtävä tarvittaessa päätöksiä uusista alueellisista ja valtakunnallisista yhteistyörakenteista myös ennen seuraavaa sääntömääräistä liittokokousta.

Liittokokouskauden alussa toteutettavan tulevaisuusprojektin avulla on löydettävä vastauksia haasteisiin, jotka kohtaavat Suomen Journalistiliittoa tällä ja tulevalla vuosikymmenellä. Muutokset median omistuksessa ja luonteessa sekä liiton jäsenkunnassa edellyttävät, että Journalistiliitto uudistaa organisaationsa rakennetta ja toimintatapoja.

**TOIMINTAOHJELMAVALIOKUNTA
17.5.2006**

Esityslistan kohdat 12 b) ja 12 C):

Toimintaohjelmavaliokunta yhtyy liittohallituksen lausuntoon Savo-Kainuun Journalistiyhdistyksen ja Sanomain Toimitusosaston aloitteista ja esittää aloitteet hyväksyttäväksi.

Valiokunta esittää hyväksyttäväksi seuraavan ponsiesityksen:

Ponsiesitys:

Hyväksyessään edunvalvontaa konsernitasolla koskevat Savo-Kainuun Journalistiyhdistyksen ja Sanomain Toimitusosaston aloitteet liittokokous toteaa, että myös yrityksille työskentelevien freelancereiden ja alihankkijoiden edustuksesta konserniyhteistyössä on huolehdittava. (SFJ)

Esityslistan kohta 12d):

Toimintaohjelmavaliokunta yhtyy liittohallituksen lausuntoon Yleisradion ohjelmatyöntekijöiden aloitteesta ja esittää aloitetta hyväksyttäväksi.

Valiokunta esittää hyväksyttäväksi seuraavan ponsiesityksen:

Ponsiesitys:

Journalistiliitto valmistautuu huolellisesti Yleisradion seuraaviin työehtosopimusneuvotteluihin vähimmäistavoitteenaan sekä aikapalkkaisten että freelancereiden ansiotason jälkeenjääneisyyksien korjaaminen.

Ammattijärjestön perustehtävänä on kohentaa jäsentensä palkkatasoa. Hyväksyessään aloitteen liittokokous toteaa, etteivät journalistien palkat eri sopimusaloilla kilpaile keskenään. SJL pitää tärkeänä kaikilla sopimusaloilla jäsenistön hyvää ansiokehitystä. (HUJ+valiokunta)

Esityslistan kohta 12e):

Toimintaohjelmavaliokunta yhtyy liittohallituksen lausuntoon Pohjois-Suomen Sanomalehtimiesyhdistyksen aloitteesta ja esittää aloitetta hyväksyttäväksi.

Esityslistan kohta 12f):

Toimintaohjelmavaliokunta yhtyy liittohallituksen lausuntoon Helsingin Sanomalehtimiesyhdistyksen, Radio- ja Televisiotoimittajien Liiton ja Suomen Aikakauslehdentoimittajain Liiton aloitteesta ja esittää aloitetta hyväksyttäväksi.